

ԳԱԼՈՒԲՍ ԿԻԼՊԵՆԿԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԿՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՍՈՒՆՔ

ՆՈՐԱՐԱՐ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ԾՐԱԳԻՐ - ԼԻԲԱՆԱՆ

ՍԱՏԱՐԵԼՈՒ ԱՐԵԻՄՏԱՀԱՅԵՐԵՆՈՎ
ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ
ՆԱԽԱԶԵՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Լիզպոն
2020

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ
2. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ. ՆԻԻԹԵՐ ԵՒ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹԻՒՄՆԵՐ
3. ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԻ ՉԱՓԱՆԻՇԵՐ
4. ԴԻՍՈՒՄԻ ՉԱՓԱՆԻՇԵՐ
5. ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
6. ՆՊԱՍՏՆԵՐՈՒ ՆԱԽԱՀԱՇԻՒ
7. ԴԻՍՈՒՄԻ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ

1. Ներածական

Այս փաստաթուղթին սահմանած ցուցմունքները կը բխին Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան Հայկական Բաժանմունքի (այսուհետ՝ ԳԿՀ) առաջնահերթութիւններէն, ուր յատուկ ուշադրութիւն կը դարձուի երիտասարդներուն, ինչպէս նաեւ արեւմտահայ ժամանակակից մշակոյթի մը ստեղծումի նախադրեալներուն եւ զարգացումին:

ԳԿՀ *Նորարար Մշակոյթի Ծրագիր*-ը կը հանդիսանայ ԳԿՀ-ի Լիբանանին վերաբերող ռազմավարութեան հինգ հիմնասիւններէն մէկը: Հիմնարկութեան որդեգրած ռազմավարութիւնը, որ յատկապէս կը վերաբերի արեւմտահայերէնին, կը կեդրոնանայ նաեւ երիտասարդներուն վրայ եւ կը միտի քաջալերելու արեւմտահայերէնով ստեղծագործողները: ԳԿՀ *Նորարար Մշակոյթի Ծրագիր*-ը ուրեմն այն գործիքն է որ պիտի ձգտի ստեղծել պայմանները՝ արեւմտահայերէնով ստեղծագործելու եւ մշակութային նորարար փորձառութիւն մը ապրելու:

Այս նպատակն հիմնական նպատակն է խթանել *ստեղծագործ մտքերը*՝ մշակելու արեւմտահայերէնով յղացուած եւ կիրարկուած նորաշունչ նախաձեռնութիւններ: Ուրեմն, այս ծրագիրը կը միտի առաջին հերթին երիտասարդներուն մէջ արեւմտահայերէնով ստեղծագործելու փափաք մը յառաջացնելու եւ սովորութիւն մը հիմնելու, ինչպէս նաեւ որոշ չափով մշակութային արդիականութիւն մը գոյացնելու, միեւնոյն ժամանակ ապահովելով անոր շարունակականութիւնը:

2. Նպատակներ. նիւթեր եւ առաջնահերթութիւններ

Արեւմտահայերէնով նորարար աշխատանքներու զարկ տալուն զուգահեռ, ԳԿՀ *Նորարար Մշակոյթի Ծրագիր*-ին նպատակն է նաեւ պայմաններ եւ առիթներ ստեղծել այս աշխատանքները մշակելու, արտադրելու եւ ցրուելու:

Այս պարունակին մէջ, *մշակոյթ* ընդհանուր եզրով կը հասկնանք արուեստի բոլոր բնագաւառները եւ մտքի նուաճումներու այլ դրսեւորումները (աւելի մանրամասն տե՛ս ներքոնշեալ *Դիմումի չափանիշեր* բաժինը): Հիմնարկութեան մօտեցումը այստեղ կը կեդրոնանայ յատկապէս ստեղծագործական գործօսին վրայ, որ կ'ենթադրէ փորձառութիւն մը՝ նորարար եւ նորաշունչ միջոցներով:

ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ

Նպատակ ունենալով արեւմտահայերէնի վերահաստատումը որպէս ստեղծագործութեան եւ նորարարութեան լեզու, ԳԿՀ *Նորարար Մշակոյթի Ծրագիր*-ին առաջնահերթութիւններն են՝

- Քաջալերել երիտասարդները հայերէնով ստեղծագործելու՝ յայտնաբերելու համար իրենց մշակութային կարողականութիւնն ու կարելիութիւնները:
- Ապահովել երիտասարդներուն մասնակցութիւնը ներկայ մշակութային կեանքին:
- Առիթը ընծայել նորարարական մօտեցումներ ունեցողներուն՝ մշակելու միջկրթանք եւ բազմակրթանք աշխատանքներ, որոնք միտին արեւմտահայերէնը նոր ձեւերով գործածելու եւ մշակութային եւ ստեղծագործ արտադրութեան կարողականութիւնը բարձրացնելու:
- Գտնել երիտասարդ ուժեր եւ տաղանդներ, որոնք աշխատին արեւմտահայերէնը կապել մեր այժմու իրականութեան, լեզուն դարձնելով ժամանակակից:
- Ստեղծել պայմաններ, որպէսզի արեւմտահայերէնով նախաձեռնուած մշակութային այս ծրագիրները զարգանան եւ ծաղկին:
- Մղել ստեղծագործ մտքերը լեզուն գործածելու որպէս ստեղծագործական միջարկ՝ ընդունուած յղացքներ աստիճանաբար ընդլայնելու եւ այլ յղացքներու բացուելու:

Վերոնշեալ նպատակները իրագործելի են հետևելու հիմնարար մօտեցումներուն պարունակին մէջ՝

- Վերահաստատել լեզուին եւ անոր զարգացումին կարելորութիւնը:
- Վերազնահատել նոր լեզուական ստեղծագործական նախաձեռնութիւններու որոշիչ դերը՝ մեր ինքնութեան կերտումին մէջ:
- Վերահաստատել իսկապէս նորարար ըլլալու եւ դէպի նոր յղացքներ բացուելու անհրաժեշտութիւնը, կապեր հաստատելով հայկական մշակոյթին եւ միջազգային արդի հոսանքներուն միջեւ:

3. Գնահատումի չափանիշեր

ԳԿՀ Նորարար Մշակոյթի Ծրագիր նպաստի դիմումները պիտի գնահատուին հետևելու չափանիշերով՝

- Ստեղծագործ եւ նորարար տարրերու եւ մտքերու առկայութիւն:
- Ժամանակակից արտայայտչամիջոցներու գործածութիւն:
- Նիւթերու առընչելիութիւն (relevance):
- Մշակութային բազմազանութիւն, ժամանակակից եւ աշխարհին բացուած նիւթերու անդրադարձ:
- Նորարարութիւն արեւմտահայերէնի գործածութեան մէջ:
- Աշխատանքի եւ պարունակութեան որակ:
- Յառաջադէմ մօտեցումներու որդեգրում:

Յատուկ ուշադրութիւն պիտի դարձուի ծրագիրներու որոնք՝

- Մշակոյթի եւ արուեստի բնագաւառներուն մէջ դիմագրաւեն մարտահրաւերներ:
- Դիմեն աւելի լայն շրջանակներու, կամ յատուկ լսարան մը ունենան որպէս թիրախ:
- Ներգրաւեն կիները եւ երիտասարդները:
- Շարունակեն ունենալ իրենց դրական ազդեցութիւնը ծրագրի աւարտէն ետք:

4. Դիմելու չափանիշեր

Այս նպաստի դիմումագիրը բաց է **18-էն 35 տարեկան** ստեղծագործ երիտասարդներու՝ որոնք Լիբանան կը բնակին եւ որոնք փափաքին արեւմտահայերէնով մշակութային նորարար նիւթեր արտադրել: Դիմումները կրնան ըլլալ անհատական կամ խմբային:

Ծրագիրները կրնան ըլլալ միջկրթանք կամ բազմակրթանք, ներգրաւելով հետևելուները որպէս օրինակ՝

- Արուեստի տարբեր բնագաւառներ, ժառանգութիւն (որպէս ներշնչումի աղբիւր), եւ «մարդաբանական» գիտութիւններ:
- Գաղափարներ, փորձառութիւններ, եւ տարբեր զգացումներ արտայայտելու ստեղծագործական դրսեւորումներ, որոնք կը ներառեն հետևելու ձեւաչափերը, բայց չեն սահմանափակուիր անոնցմով՝
  - Երգ, երաժշտութիւն:
  - Գրականութիւն, (գիրքեր, լսողական գիրքեր, թերթեր, ամսագրեր, կայքէջեր, առցանց ներկայութիւն):
  - Թատրոն, կատարողական արուեստներ:
  - Տեսողական արուեստներ:
  - Միջկրթանք բնագաւառներ, որոնք գոյացած են արդի հաղորդակցութեան ձեւերու շնորհիւ:
  - Տեսերիզներ, եւ այլ արտայայտչամիջոցներ՝ installations, animations, blogs, YouTube channels, podcasts, applications եւ այլն:

- Ձայնասփիլոզի յայտագիրներ եւ այլ հեռարձակումներ (առցանց ծրագիրներ ինչպէս օրինակ՝ Mixcloud, SoundCloud, iTunes...):
- Նորարարական եւ ստեղծագործական աշխատանքներու ծրագիրներ:

5. Ժամանակացոյց

- Այս նպաստի ծրագիրը պիտի յայտարարուի փետրուար 2020-ին:
- Առցանց դիմումնագրերը հասանելի պիտի ըլլան փետրուար 2020-էն:
- Դիմումներու վերջնաժամկետն է յունիս 2020:
- Նպաստառուները պիտի յայտարարուին յուլիս 2020-ին:

6. Նպաստներու նախահաշիւ

ԳԿՀ Նորարար Մշակոյթի Ծրագիր-ը նպատակադրած է տարեկան մինչեւ հինգ ծրագիր հովանաւորել. ընդունուած ծրագիրներու քանակը կախեալ է նաեւ դիմումներու թիւէն ու որակէն: Իւրաքանչիւր ընդունուած ծրագրի պիտի յատկացուի տարեկան առաւելագոյնը \$5000: Ի հարկին կարելի է այս նպաստը մէկ տարիով երկարածել. այսուհանդերձ, իւրաքանչիւր դիմող միայն երկու յաջորդական դիմում կրնայ ներկայացնել նոյն նպաստին (ըլլայ ընթացիկ ծրագիրը իր աւարտին հասցնելու նպատակով կամ նոր ծրագրի մը համար):

Կարեւոր ցուցմունքներ եւ յիշեցումներ.

- Կը քաջալերենք որ բոլոր հետաքրքրուած երիտասարդները դիմեն, նոյնիսկ եթէ կը խորհին որ իրենց հայերէնի մակարդակը «կատարեալ» չէ:
- Պարտադիր չէ որ դիմողները ըլլան փորձառու արուեստագետներ. այս նպաստին հիմնական նպատակն է քաջալերել արեւմտահայերէնով ստեղծագործելը, ուրեմն դիմումը բաց է բոլոր ստեղծագործ եւ նորարար անձերուն:
- Կը քաջալերենք որ դիմողները օգտուին առկայ միջազգային յաջող մշակութային գործունեութիւններէ եւ փորձեն այդ օրինակները համարել մեր սփիւռքեան իրականութեան մէջ, մասնաւորապէս արեւմտահայերէնը բերելով առաջնահերթ կարգի:

7. Դիմումի ընթացակարգ

Բոլոր դիմումները պիտի ըլլան առցանց, Հայկական Բաժանմունքի առցանց դիմումնագրի համակարգի միջոցով, որ բաղկացած է երկու մասերէ:

Դիմողներէն կը խնդրուի գրանցուիլ եւ իրենց անունով հաշիւ մը ստեղծել, որմէ ետք կարելի պիտի ըլլայ առաջին դիմումը ներկայացնել. հոն կը խնդրուի ծրագրի հակիրճ բացատրական մը տալ: Յաւելեալ տեղեկութիւններու պարագային, դիմողներէն պիտի խնդրուի երկրորդ՝ աւելի մանրամասն առցանց դիմումնագիր մը ներկայացնել:

Այլ մանրամասնութիւններ կարելի պիտի ըլլայ գտնել այստեղ՝ <https://gulbenkian.pt/armenian-communities/>

Յաւելեալ տեղեկութիւններ

- Ծրագիրներու որակը ապահովելու համար, ԳԿՀ-ն ի հարկին պատրաստ է նպաստառուներուն ուղղորդել:
- Նպաստառու ծրագիրները պիտի ներկայացուին ԳԿՀ-ի տարբեր ցանցերուն վրայ, որպէսզի ապահովուի անոց տեսանելիութիւնը:

- Ծրագիրներու գնահատումը պիտի կատարուի ԳԿՀ-ի կողմէ, Լիզպոնի մէջ, մասնագետներու խորհրդակցութեամբ:
- Յաւելեալ տեղեկութիւններու եւ յտակացումներու համար դիմել Գայիանէ Մածունեանին՝ carmenias@gulbenkian.pt իմակին իբր վերնագիր նշելով՝ **«Creative Culture Program - Lebanon»**:
- Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան Հայկական Համայնքներու Բաժանմունքին ներկայ ինչպէս նաեւ այլ ծրագիրներու մասին կարդալու եւ տեղեկանալու համար այցելել՝ <https://gulbenkian.pt/armenian-communities/> կայքէջը:

Անձնական տուեալներու պաշտպանութիւն (Երրպական օրէնսդրութիւնը կը պարտադրէ այս բաժինը ընդգրկել ղիմումնագիրին մէջ)

Անձնական տուեալներու գործածութեան միակ նպատակը պիտի ըլլայ գնահատել տուեալ նպաստի ղիմումի ծրագիրը, որ պիտի կատարուի Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան (այսուհետեւ՝ ԳԿՀ) կողմէ: ԳԿՀ-ն պիտի ըլլայ երկրորդ մարմինը որ պիտի ունենայ տուեալներու գործածութեան իրաւունք:

Որեւէ ժամանակ, անհատը կրնայ խնդրել որ իրեն տրուի իր անձնական տուեալներու գործածութեան վերաբերեալ տեղեկութիւններ՝ գրաւոր նամակ մը յղելով հետեւեալ իմակի հասցեին՝ privacidade@gulbenkian.pt

Անհատին անձնական տուեալները պիտի պահուին այնքան ժամանակ որքան պէտք է նպաստի ղիմումնագիրը գնահատելու: Բացի այն պարագաներէն երբ օրէնքը կը հաստատէ թէ այլ ժամկետներ պէտք է յարգուին: Որոշ տեղեկութիւններ (օրինակ՝ անուն, ղիմումի թուական, նպաստի պայմաններ եւ ժամկետներ, ինչպէս նաեւ այլ անձնական տուեալներ որոնք առկայ են ծրագիրին աշխատանքներուն եւ կամ վերջնական հրատարակութիւններուն մէջ) ընդմիջտ պիտի պահուին ԳԿՀ-ի կողմէ, որպէսզի համատեղուին նմանատիպ տեղեկութիւններու հետ, իրենց համապատասխան մշակութային պարունակին մէջ:

Որեւէ ժամանակ, անհատը կրնայ խնդրել որ իր անձնական տուեալներու գործածութեան համար իր տուած հաւանութիւնը չեղեալ համարուի: ասիկա կարելի պիտի ըլլայ ընել առկայ օրէնսդրութեան համաձայն, եւ իր անդրադարձը պիտի չունենայ տուեալներու գործածութեան վրայ որ հիմնուած էր նախապէս տրուած հաւանութեան վրայ: Հաւանութեան չեղարկումը կը նշանակէ թէ ԳԿՀ-ն չի կրնար անձնական տուեալները գործածել այն նպատակով որուն գործածութեան շուրջ նախապէս հաւանութիւն ուներ: ասիկա իր հերթին կը նշանակէ թէ անհատին ղիմումնագիրը այլեւս ի գործու չէ:

Առկայ օրէնսդրութեան համաձայն, տուեալներու գործածութեան հսկիչ մարմինը կ'երաշխարէ որ անհատը կարենայ իր տուեալներուն հասնիլ, կամ խնդրել որ իր անձնական տուեալները ստուգուին, սրբագրուին, կամ ջնջուին, ինչպէս նաեւ սահմանափակուին:

Տուեալներու գործածութեան հսկիչ մարմինը կ'երաշխարէ որ պէտք եղած ապահովական եւ ճշգրիտ միջոցները պիտի կիրարկուին անհատին անձնական տուեալներուն գործածութեան ժամանակ՝ թէ՛ այն պարագային երբ տուեալները գործածուին այս մարմինին կողմէ, թէ՛ ալ երբ անոնց գործածուին այլ մարմիններու կողմէ, որոնց հետ համաձայնութիւն կ'ընուած է:

Տուեալ նպաստի ղիմումնագիրը համակարգելու նպատակով, տուեալներու գործածութեան հսկիչ մարմինը կրնայ տուեալները գործածել ուղղակիօրէն եւ կամ գործակից մարմիններու միջոցով: այս վերջինս միայն կը պատահի այն պարագային երբ, ըստ օրէնքի, համապատասխան պայմանագիրներ կան այս գործակից մարմիններուն հետ:

Տուեալ նպաստի ղիմումնագիրը համակարգելու ծիրին մէջ, ԳԿՀ-ն կրնայ անձնական տուեալները փոխանցել գործակից մարմիններու որպէսզի անոնք հրատարակուին եւ գործածուին կազմակերպութեան հաղորդակցութեան նկատառումներով: Այս գործակից մարմինները կրնան Երրպական Միութեան սահմաններուն մէջ գտնուիլ, կամ ըլլալ արտասահման: այս վերջինին պարագային, ըստ օրէնքի, համապատասխան ընթացակարգեր ի գործ պիտի դրուին տուեալներու պաշտպանութիւնը մշտապէս ապահովելու համար:

Անհատը կրնայ բողոքի հայց ներկայացնել Փորթուկալական Ազգային Իշխանութիւններուն (“Comissão Nacional de Proteção de Dados”), եթէ պատճառ մը ունի կարծելու թէ տուեալներու գործածութեան երկու հսկիչ մարմինները վերոնշեալ պայմանները չեն յարգած տուեալներու պաշտպանութեան մէջ: